

Nakon tragičnog odlaska Radislava Jovanova, dugogodišnjeg predsednika Zadružnog saveza Vojvodine, odlukom Skupštine Saveza, mr Jelena Nestorov Bizonj je u avgustu ove godine izabrana za vršioca dužnosti predsednika, a zatim na Izornoj skupštini i za predsednika Saveza. Na čelo ove respektabilne institucije, koja je u prethodnom periodu najzaslužnija za vraćanje poverenja u zadružni sistem, osnivanje novih zadruga i udruživanje poljoprivrednika, mr Jelena Nestorov Bizonj došla je posle više od dve decenije staža u Savezu, u kojem radi od 1998. godine, a gde je od 2003. pa do 2021. obavljala funkciju sekretara. Sve to upućuje, a novi predsednik potvrđuje da će koliko god je to moguće, Savez insistirati na dosadašnjem pravcu delovanja, uz ispunjenje zacrtanih planova i programa.

Imajući uvid u rad Saveza, prateći promene u društvu i privredi, a koje su uticale i na zadruga, stavili su je u poziciju svedoka lošeg položaja zadružnog sistema bremenitog neregulisanim pitanjima bitnim za prilagođavanje savremenim uslovima poslovanja i njihovo stavljanje u ravan sa ostalim privrednim subjektima na tržištu. Stanje u zadrugarstvu danas deluje povoljnije u odnosu na raniji period. Šta je najviše opterećivalo zadružni sektor i koliko se napredovalo u poboljšanju položaja zadruga, kao i o planovima za budući period, razgovarali smo sa mr Jelenom Nestorov Bizonj, predsednicom Saveza.

Mr Jelena Nestorov Bizonj novi predsednik ZSV

- U poslednje dve decenije zadrugarstvo Vojvodine opstajalo je i razvijalo se u veoma teškom i promenljivom društveno-političkom i privrednom ambijentu, pokazujući visok stepen prilagodljivosti različitim uslovima poslovanja. Ipak, počevši od 2015 godine, odnosno od usvajanja aktuelnog Zakona o zadrugama, uslovi poslovanja su u nekim bitnim segmentima postali bolji za zadruga u odnosu na raniji period. Od tada su zadruga postale prepoznatljive, i ravnopravne sa drugim subjektima u privredi, što je poboljšalo njihovu poziciju u ostvarivanju različitih prava zadruga - od prava raspolaganja zadružnom imovinom, do prava na podsticaje. Sa ovim zakonom, zadruga su najzad dobile adekvatan zakonski okvir za prevođenje društvene

u zadružnu svojinu. Više od 80% zadruga koje su pre pet godina imale društvenu svojinu na imovini, danas ima pravosnažno upisanu zadružnu svojinu. Uloga Zadružnog saveza Vojvodine, i mene kao predstavnika Saveza u radnim grupama za donošenje zakona, bila je veoma značajna u donošenju zakona koji odgovara potrebama zadruga, i izuzetno mi je drago što smo u ovoj oblasti ostvarili veliki napredak. Sa druge strane, žao mi je što sa ovom temom nismo završili, jer imovinska pitanja još uvek u manjem broju zadruga nisu rešena, te jedan od ciljeva Saveza za naredni period svakako jeste dalje sprovođenje aktivnosti prema nadležnim organima pred kojima se vode nezavršeni postupci za upis zadružne svojine, kao i nezavršeni postupci za povraćaj imovine zadrugama.

Savez je tokom proteklih godina ostvario odličnu saradnju sa pokrajinskim i republičkim organima, a posebno sa Ministarstvom za privredu i sa Ministarstvom za brigu o selu. Za Ministarstvo za brigu o selu, predsednica smatra da je to karika koja je nedostajala ranijih „ne godina, već decenija“, imajući u vidu stanje u našim selima. Programom namenjenim samo za zadruge za bespovratna sredstva za investicije u zadrugarstvo, učinjeno je veoma mnogo, ali bi, po njenom mišljenju, ovaj primer trebali da slede i drugi državni organi i organizacije još više podstičući rad zadruga. Stimulisanje zapošljavanja mladih stručnjaka u zadrugarstvu, podsticaji za izgradnju skladišnih i preradnih kapaciteta, povoljnija poreska politika za zadruge, neke su od oblasti koje bi značajno unapredile položaj zadruga.

□□□□□□□□□□ **Dolazi nova generacija mladih poljoprivrednika**

Optimizam za budući razvoj zadrugarstva vidi u generacijama mladih poljoprivrednika, koji su u fokusu Saveza jer predstavljaju budućnost poljoprivrede. Predsednica je iznela i svoje zapažanje, da mladi ljudi koji se odlučuju za poljoprivredu i zadrugarstvo, često kreću sa ambicioznim planovima i inovativnim idejama, pri čemu se često odlučuju za intenzivnije vrste proizvodnje koje zahtevaju veća ulaganja, ali donose i veću dobit. U poslednje dve-tri godine mnogi mladi poljoprivrednici javili su se Savezu radi osnivanja zadruga čija je osnovna delatnost proizvodnja u voćarstvu, povrtarstvu, stočarstvu, za vrste proizvodnje koje zahtevaju velike investicije u preradne kapacitete, hladnjače, sušare i druge vidove povećanja vrednosti proizvoda.

U pogledu načina rada Zadružnog saveza Vojvodine u periodu pred nama, predsednica Saveza smatra da je potrebno nastaviti započetim putem koji je uspešno razvio pokojni predsednik Saveza, Radislav Jovanov, i u kojem je u saradnji sa njim aktivno učestvovala, a koji podrazumeva timski rad, aktivno učešće organa upravljanja Saveza u definisanju i postizanju ciljeva, prilagođavanje rada Saveza potrebama zadruga, konstruktivne dijaloge sa predstavnicima nadležnih državnih organa, i veliku upornost usmerenu ka ostvarivanju ciljeva vezanih za unapređenje položaja zadruga. Nastaviće sve aktivnosti prema nadležnim državnim organima u delu zastupanja interesa zadruga u cilju poboljšanja njihovog institucionalnog i tržišnog položaja, kao i u drugim oblastima od značaja za zadružni sektor.

- Smatram da je u budućem periodu potrebno sprovesti više različitih aktivnosti usmerenih na postizanje bolje konkurentnosti zadruga i zadrugara na tržištu. Zadruge posluju na tržištu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda koje je izloženo velikoj konkurenciji sa više strana, pri čemu naši poljoprivrednici i zadruge, na tržište izlaze sa proizvodima u kojima je učešće troškova proizvodnje veoma visoko, a podsticaji za proizvodnju izrazito niski u odnosu na okruženje i države EU, što sve zajedno predstavlja veliki izazov za njihovu konkurentnost, pa i za opstanak na tržištu u budućnosti. Jedna od aktivnosti koje će Savez sprovesti u ovom pravcu je zalaganje za povećanje podsticaja za poljoprivrednu proizvodnju, uz zahteve za usmeravanje podsticaja isključivo subjektima u poljoprivredi koji posluju na regularnom tržištu.

Od nadležnih organa će se zahtevati i obezbeđivanje ravnopravne mogućnosti svim zadrugama na podsticaje, i to kroz ukidanje postojećih ograničenja za zadruge koja su vezana za veličinu RPG zadruga. Sprovodiće se i aktivnosti u cilju nastavka podsticanja razvoja zadrugarstva kroz obezbeđenje bespovratnih investicionih sredstava koja su namenjena isključivo zadrugama, za koje postoji veliki interes, a predlagaće se i potpuno novi programi podsticaja za zadruge.

U ovoj oblasti sprovodiće se aktivnosti usmerene i na unapređenje poslovnog povezivanja zadruga, međuzadružne saradnje, formiranja složenih zadruga, specijalizacije u proizvodnji, ulaganja u skladišne i preradne kapacitete, što sve za krajnji cilj ima unapređenje ekonomskog položaja zadruga i njihove konkurentne pozicije na tržištu. U oblasti međuzadružne saradnje se nije mnogo napredovalo, a potencijali su veliki. Savez će nastaviti da upućuje zadruge na razvoj međuzadružne saradnje i stvaranje složenih zadruga, jer se na taj način može značajno poboljšati konkurentna pozicija zadruga na tržištu i u nabavci repromaterijala i u prodaji njihovih proizvoda, ali i preduzeti zajedničke investicije u skladišne i preradne kapacitete za koje pojedinačne zadruge najčešće nemaju mogućnosti, a mnogo bi doprineli povećanju vrednosti proizvoda zadruga i zadrugara. Ukratko - imamo izuzetno kvalitetne zadruge koje bi zajedno mogle mnogo više da urade nego samostalno, i to je jedna od oblasti na kojoj zajedno sa zadrugama treba da radimo.

- Još jedna od oblasti gde će se Savez angažovati u budućem periodu, je sprovođenje niza aktivnosti usmerenih ka daljem poboljšanju ugleda i vidljivosti zadruga, još boljeg prepoznavanja uloge i značaja zadruga u ukupnom sistemu, uz promovisanje prednosti zadružnog organizovanja. Organizacija stručnih skupova, konferencija, zadružnih škola, različitih manifestacija kao što su Žetveni dan i druge, učešće na domaćim i inostranim sajmovima, i u narednom periodu će biti značajan deo aktivnosti Saveza, što će doprineti još boljem prepoznavanju uloge i značaja zadruga, kao i promovisanju zadružnog sektora – zaključila je mr Jelena Nestorov Bizonj.

